

Søgulig atkvøða - demokrati í verki

Oddagrein

STJÓRN MÁLAUPPSKOT javnaðarflokksins gjørdist einki minni enn ein gysari - frá byrjan til enda. Nú er bert spónurin settur í, so tað er skeið at brúka orðið enda, men ein kann siga, at hetta er so endin av fyrri hálvleiki. Og hvussu hesin spælir av fáa vit at vita í dag, tá tingið kemur saman til at viðgera málið.

FYRI at skilja hetta løgna mien áhugaverda politiska málugu vit hyggja at, hvat hent er. Javnaðarflokkurin hevur í fleiri ár arbeitt við einum uppskoti - av summum nevnt "Sjálvstýrislógin". Átalanin við hesum uppskoti er at ajour fara verandi lóggevu og eisini taka upp til nýggja viðgerð komandi lóggevu millum Føroyar og Danmark.

EFTIR drúgva viðgerð kom uppskot frá javnaðarflokkinum til tingið herfyri. Uppskotið snýr seg um at velja eina nevnd, sum skal fyrirleita arbeiðssetning hjá tí stjórnámalnevnd, ið skal arbeiða við umrøddu máli, ið snýr seg um at gera broytingar í viðurskiptunum millum Danmark og Føroyar. FYRI ikki at forða málinum í at koma viðari, hevur javnaðarflokkurin ikki frá byrjan viljað lagt seg á uppskotið við at pensla út, hvat hann heldur eigur at verða gjørt. Hetta er skilgøður politikkur og ikki minst neyðugur, har tað ræður um so stórt og eyms mál sum viðurskiptini millum Føroyar og Danmark.

TAD var eisini nettuppi, at tað gav litla og onga meining, at lögmaður og formaður sambandsflokksins fór upp á bakkeini, tá málið varð tilviðgerð fyrri í ár og hótti við nýrvali um hansara egna atkvøðu fyrri. Endin varð tá, at málið varð sultað í Rættarnevndini av einum av monnum lógsmans. Men ikki nokk við tí. Lögmaður var vorðin so firtin og treiskur, at hann kravdi at fólkaflokk, sjálvstýrisflokk og fylking, at teir einki gjørdi við nakað slíkt, meðan teir vóru í samgongu við sambandi. Tann neyðsejma, sum varð gjørd undir landsstýrissamráðingunum segði, at slíkt mál bert kundi reistast í samgonguni, um full sejmja varð um tað. Við øðrum orðum bundu sokallaðu sjálvstýrisflokkar nir seg til ikki at gera meira við málið, og varð mettt, at málið hjá javnaðarflokkinum var farið í gloymbókina.

MEN so var kortini ikki. Við Maritu Petersen á odda syrgdi javnaðarflokkurin fyrri, at málið fekk viðgerð á tingi. Og tá hendi tað, at ikki allir samgongumenn møttu upp, og málið varð samtykt. Síðani hevur Eilif Samuelsen sagt, at samgongan ætlaði ikki at gera eftir samtyktini. Partamaður hansara, tingformaðurin, sigur við útvarpið, at allir flokkar hava skyldu til at velja umboð í nevndina. Og her stendur so málið.

TINGMENN fyrri sambandsflokkin siga við Sosialin í dag, at sjálvandi velja teir lim í nevndina, tí einki forgjørt er í. Áhugavert at hoyra, ta nettuppi sama mál metti lögmaður fyrri ikki so langari tíð síðani sum so mikið álvarssamt og sum brot á sambandspolitikk sín, at hann útskrivaði nýval, varð uppskotið samtykt. Málið er framvegis við samgongu og tí er áhugavert at vita, um lögmaður er samdur við varaleggmann ella teir sambandsmenn, sum nú siga, at einki for gjørt er í at velja lim í nevndina. Men hvussu kann lögmaður seta alt sitt politiska liv og samgonguna uppá spæl fyrri í ár uppá sama uppskot javnaðarflokksins, og nú standa og hyggja at, meðan tað fer ígjøgnum - m.a. við hjálp frá hansara og egna monnum, nú onkur teirra ikki møttu á tingi.

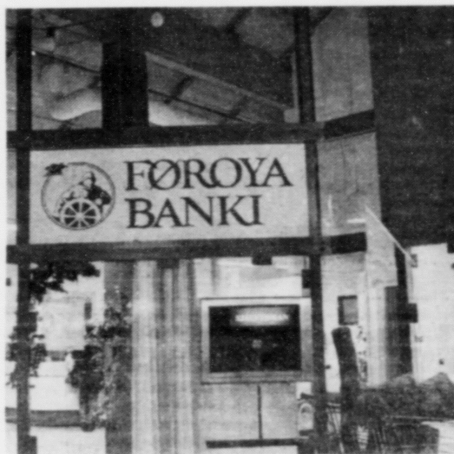
FYRI sjálvstýrisflokkarnar, sum hava bundið seg til ikki at taka slíkt mál upp, uttan sejmju við sambandið, kemur henda atkvøðugreiðsla væl við. Her sleppa teir nevniliga uttan um bindingina frá lógsmanni, og kunnu siga, at hetta er ikki við teirra vilja, men umstøðurnar krevja tað. Síðani egna kunnu nú sissa og siga, at teir arbeiða eisini á sjálvstýrið. Smart.

ENDIN av fyrri hálvleiki verður, at allir velja lim í „Maritunevndina“. Hetta kann samgongan liva við. Men hvat tá sett verður út í kortið av álvara? Tá mugu vit rokna við, at sjálvstýrisflokkar í samgongu meina nakað við tað teir saman við andstøðuflokkum koma til. Og tað krevur av hesum parti av samgonguni, at hann má endurskoða støðu sína til tað hann hevur bundið seg til í samgonguskjalinum. Við øðrum orðum fer hetta at merkja upplýs av samgonguni - tá bara so, um lögmaður heldur fast um kvør kratak slitt. Tað kann henda, at sambandsmenn enn einaferð fara at seta formann sín uppá pláss og tvinga hann at góðtaka at arbeiðið verður við broytingum í viðurskiptunum við Danmark.

Sosialurin

Lesarabrøv

Den enes død...

Figgjarstøðan hjá føroysku kommununum fær nú aftur stóra umtalu í fjølmiðlunum og neyvan uttan orsök. FYRI tað fyrsta er kommunuvalið í hondum og í øðrum lagi er figgjarligu skyldurnar hjá kommununum ovurhonds stórar.

Umboð fyrri figgjarstovnar, landsstýri, kommunur o.s. fr. geva dagliga sitt íkast til kjakið um kommunuskuldina, men tíverri fyrri tað politiska kjakið í Føroyum hoyrist ikki nógv til tær meira sakligu og objektivu røddirnar. Tær viðmerkingar við hoyra hava ofta grein í sínum máli, men umrøða bert partar av sannleikanum.

Herfyri bórust m.a. tíðindi í útvarpinum um at borgarstjórin í Havn umhugaði støðu sína í sambandsflokkinum, vegna ta viðgerð íð kommunurnar fáa frá partamanni hennara í landsstýrimni Eilif Samuelsen.

at Klaksvíkar kommuna vildi hava fund við landsstýrið um figgjarætlanina, at størsti kreditorur hjá kommununum Tryggingarsambandið segði seg ikki

vilja lækka rentuna hjá kommununum niður um 9%.

Tað brýtur í bæði borð og landsstýrið kann takka sær sjálvum. Fyrst hevur landsstýrið uttan fylgilt blástempla lániursóknir hjá kommununum. Síðani krevur landsstýrið uttan fylgilt eykaavdrøg á somu lánsum Tinganes í síni tíð vælsignaði. Og síðst men ikki minst hevur landsstýrið ongan veruligan kommunupolitikk at vísa á.

Hvussu við solidaritetinum hjá Jens Peter og Astrup? (Tvs. Trygging og Banki).

Tá samfelagið kom í kreppu rópti Tinganes upp um at nú áttu vit øll at taka lógvatak og vísa solidaritet og samfelagsábyrgd. Fakfelgini gingu við til stóran lönarniðurskurð og reallønir in í dag langt frá tí hon var áðrenn kreppuna. Men samstundis sum lönakarinn vísir samfelagsábyrgd, eru tað aðrir partar sum beinleiðis gera sær dælt av støðuni.

Tryggingarsambandið og Føroya Banki (ið varð loftaður av Palleið 2.700

milliónir) fáa í dag 9% í rentuinnlætu frá kommununum. Hetta er 3% meira enn hesir stovnar fáa fyrri sínar stóru upphæddir á danska kapitalmarknaðinum. Imynda vit okkum at kommunurnar høvdu innfríð síni lán í hesum stovnum, so hevði óivað nærur allar peningurin skjótt funnið leiðina í landsuður til eitt munandi lægri avkast, enn kroystast kann bruturur teimum kreppuraktu føroysku kommununum. At kommunurnar ikki hava nógv mikið av tøkum peningi til at rinda síni lán út kemur tí avbera væl við hjá Jens Peter og Astrup. Fellisár eru bestu ár hjá ravn.

Kommunurnar eru bóndafangaðar í einari skuldarfelli, tað kunnu figgjarstovnarirnir fegnast um og landsstýrið, sum kommunalur eftirlitsstovnur kann takka sær sjálvum fyrri støðuna.

Tá tingast varð um »kommunuløysnina« umboðið Føroya Banki kommunurnar. Ella við øðrum orðum, kreditorurin umboðið debitorin í samband við lánisamráðingar. Tá rev-

ur verður settur at rökta høs verður skilið hareftir. Men hvar er landsstýrið í øllum ruðuleikanum. Hvi hevur Tinganes ongantíð heitt á almennu kreditorarnar um at vísa samfelagsábyrgd.

Hvi skal lönakarinn ofra sáttmálavunnin rættindi við atlit til samfelagsábyrgd, meðan Jens Peter og Astrup kunnu spinna gull burturúr neyð og elendigheit.

Atgerðirnar hjá Eilif mótvegis kommununum er ein blanding av ráðaloysi og máttloysi. Revolvarapolitikkur móti Lisbeth & Co. og eykajáttan til egnar ferðakonti. Hetta er Tinganes uppá tað besta. Men ravnurin er fríðaður. Jens Peter og Astrup kunnu fegnast um, at nógv fellisár eru fyrri framman, áðrenn kommunuskuldin er afturgoldin.

Nær fáa vit eitt breitt kjak um kommunuhygnað, skuld v.m. við atlit til samfelagsstøðuna sum heild???

Fyrirverandi bankamaður

Lesarabrøv

Ússaligir tingmenn

Nú hava tingmenn tosað um sjálvstýri og teir flestu eru samdir um, at tað snýr seg um pengar, um vit skulu ráða í okkara egna fíðilandi, ið vit hava fingið frá Várhalla, ella ikki. Hvussu ber tað til, at bara vit føroyingar skulu fáa tað til ein

spurning um pengar.

Hevur nakar hoyrt nakað um, at t.d. íslendingar tosaðu um pengar, tá teiringu sær löysing frá Danmark í 1946? Teir vildu hava frælsi fyrst og fremst. Og tjetjenar! tosa teir nakað um pening? Er tað pening teir bløða

fyrri?

Nei, tað er bert í Føroyum, tað letur seg gera, at ræða fólk við studingi í Danmark, sum vit skulu liva av og sum ger okkum til eitt fólk, sum ikki ikki skapt er í.

Hvussu var tað annars

undir krígunum, tá-einki Danmark var at lita á? Tá áttu vit fitt av peningi í Sparikassa og bankum.

Eldri føroyingar